

V I E N Y B Ė

76 M. 33 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, N. Y.

1962 M. RUGPIŪČIO (AUGUST) 24-D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Kongresmanas Madden iš Ohio pagerbtas Lietuvos Vyčių Seime Newarke, jam įteikiant atžymėjimą už pasidarbavimą Lietuvos labui. Iš k. į d. vysk. K. Salatka, kongresmanas Madden ir kun. Č. Jutkevičius, Vyčių Lietuvos reikalų komiteto garbės pirmininkas. Vytauto Maželio nuotrauka

Lietuviškas kryžius Amerikos šventovėje

POVILAS DIRKIS

Portlande, Oregono valstybėje, kur kasmet apsilanko tūkstančiai turistų ir maldininkų, tarp šventų ir istorinių paminklų, atsistojo lietuviškas kryžius, simbolizuojąs kryžius tiems visiems lietuviams kariams, partizanams ir civiliams, kurie žuvo kovoje už laisvę ir kuriems niekas nespėjo jokio kryžiaus pastatyti.

Įdomi to kryžiaus-paminklo atsiradimo istorija. O buvo taip: šių metų pradžioje Vilniaus Krašto Lietuvių Sąjungos veikėjai Valerijonas Šimkus ir Jonas Valauskas su žmona, lankydamiesi Oregono apylinkėse, užsukę į Portlandą ir susitikę vietos lietuvių, sužinojo, kad tie yra sumanę statyti lietuvišką kryžių ir reikalingi talkos.

Entuziastas Šimkus, išklauses iniciatorių kalbų ir susipažinęs su vietos sąlygomis, sutiko jiems patalkinti. Sugrįžęs į Chicago, bal. 12 d. Valauskų rezidencijoje sušaukia organizacijų susirinkimą, į kurį atsilanko ALTo, BALFo,

LB, žurnalistų, spaudos, Vilniaus Krašto Liet. S-gos, inžinierių, Krivulės, studentų atstovai priešakyje su Lietuvos Gen. konsulu Chicagoje dr. P. Daužvardžiu.

Šimkus susirinkusiems papasakojo apie sumanymą pastatyti paminklą. Paaikškėjo, kad Portlandas, Oregono valstybėje, yra tokia vieta, kurioje kasmet lankosi tūkstančiai turistų ir įvairių maldininkų. Tarp kitų dalykų, jų akys būtų atkreiptos ir į lietuvišką kryžių, jei tokį galima būtų pastatyti. Vietą tokiam kryžiui duotų tėvai servistai, kurie 1924 m. 60 akrų žemės plote dviejose aukštumose įkūrę šventovę, pavadintą Amerikos Liurdu ir kurią kasmet aplanko apie pusę milijono žmonių.

Zemutinė aukštuma išpuošta sodais ir joje yra ne tik nuostabiai gražiai išdėstytos Kristaus kančios, bet ir šiaip istoriniai paminklai, kurių tarpe ir kiek ryškesnėje vietoje stovėtų ir lietuviškas

Nukelta į 8 psl.

MES

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Paskutinis sovietų žygis erdvėn žmonijai vėl kaip mūsų liaudies pasakoje: ir aš ten buvau, valgiau, gėriau, burnoje neturėjau, viskas per barzdą nuvarvėjo. Iš Maskvos pripratę melus girdėti, negreit šokame tikėti. Tegul viskas žygyje ir pavyko, kaip Maskva pasakoja. Kasišto? Juk žinoma, kad sovietai daug ankščiau už kitus pradėjo rūpintis erdve ir iš vokiečių mokslininkų pasisavino didesnio smogimo raketą negu amerikiečių išstobulintas Atlas bei kiti. Kažin, ar jie pasivys amerikiečių vystomą Saturną. Šiuo tarpu sovietai sugeba didesnio svorio prietaisus erdvėn išskelti. Gal čia pradžia sudarinėti erdvėje "salas," nuo kurių bus lengviau toliau visatos gelmes tirti? Sovietų žygio nemažinant — ir neišpučiant — amerikiečių erdvės programa, visgi, platesnė, daugiau apima, pagrindines ir nuo žmonijos neslepama. Krylovo pasakėčioje pilna statinė mažiau barška negu Maskvos tuščioji. Nesibaigiančiose rungtyne prasikiša vienas, prasikiša kitas. Laimės tas, kuris sveikesne laisve gyvena ir turi daugiau išvermės bei kapitalų. Sovietų laimėjimai, atmintime, dalinai nuperkami Lietuvos kolchozninkų ir darbininkų skurdinimu.

Kinų išminčius Konfucijus yra pasakęs, kad norėdamas žmogaus išmintį išbandyti, pakišk nelaukiamą klausimą. Tokiu nelauktuoju lietuvių

Nukelta i 4 psl.

Portlando lietuviškas kryžius - paminklas.

TINKAMAI PAGERBKIME PROF. M. BIRŽIŠKĄ

Prof. Mykolas Biržiška, Lietuvos Nepriklausomybės signataras, kalba viename Los Angeles, Calif., Vasario 16 minėjime.

Spaudoje pasirodžius minėjimui rengti Komiteto kreipimuisi, plačiosios Amerikos lietuvių visuomenė šiltai sutiko losangeliečių sumanymą. Jau gauta sveikinimų ir aukų-dovanų Profesoriaus materialinei būklei palengvinti. Komitetas tam tikslui atidarė specialią Banko sąskaitą. Tai bus tam tikras fondas, kurio sumą lietuvių visuomenė įteiks Profesoriumi

jo aštuoniasdešimtojo gimtadienio minėjimo proga.

Kaip žinia, pastaraisiais metais Profesorių ištiko sunkūs likimo smūgiai. Šiais metais liga buvo paguldžiusi jį ilgam laikui ligoninėn. Jo materialinė būklė dėl to labai pasunkėjo. Suorganizuoti aukų-dovanos fondą yra skubus reikalas.

To fondo pasisekimas tikrai paliudys mūsų visuomenės

patriotinį brandumą, nes kaip gi mes galime leisti Nepriklausomybės Akto signatarui kęsti materialinės būklės sunkumus? Visų maloniam nustebimui Profesorius ir šiomis gyvenimo sąlygomis (liga, amžius, materialiniai sunkumai) nepaleidžia mokslininko plunksnos: tvarko "Aleksandryną," ką tik išėjo jo knyga "Dėl mūsų sostinės."

Komitetas, kuris yra Los Angeles mieste, rengiasi iškilmingai paminėti Profesoriaus 80-ties metų jubiliejų rugsėjo 30 d. Iki tos dienos aukų-dovanos fondas turi užaugti toks, koks būtų reikšmingas paskirtam tikslui, ir patriotinės lietuvių visuomenės orumui. Kiek daug mūsų Profesoriaus auklėtinų, mokslinės ir politinės veiklos bendradarbių, jo knygų mylėtojų ir skaitytojų! Jo istorinės reikšmės vertintojų ir gerbėjų!

Komitetas maloniai kviečia visus ir skubiai siųsti sveikinimus ir aukas-dovanas šiuo adresu: Mr. V. Varnas, 800 N. Van Ness Ave., Los Angeles 38, Calif. V. Varnas yra Komiteto įgallotas fondo sąskaitos vedėjas.

KOMITETAS

Solistas Stasys Baras iš Chicagos dalyvauja LB Los Angeles apylinkės ruošiamoj Kalifornijos Lietuvių Dienos programoje, rugsėjo 9 d., puošniose Los Angeles Breakfast klubo patalpose.

LEIDINYS APIE LIETUVĄ

Lietuvių Dienų leidykla jau išleido informacinį leidinį angliškai apie Lietuvą ir lietuvių kovas už laisvę. Knygos vardas — Lithuania — Land of Heroes, Leidinio redaktorius Leonardas Valiukas. Knygą galima užsisakyti, rašant — Lietuvy Dienos, 4364 Sunset Boulevard, Hollywood 29, California. Kaina: \$4.75.

Kalifornijos Lietuvių Diena, ruošinama LB Los Angeles apylinkės, įvyksta šiais metais rugsėjo 9 d., sekmadienį, puošniose Los Angeles Breakfast klubo patalpose. Meninę programą atliks Stasys Baras iš Chicagos.

Leonardas Valiukas, California Republican Assembly vicepirmininkas, paskirtas koordinuoti rinkiminę akciją tarp įvairių tautybių. Jo oficialus titulas šioje rinkiminėje akcijoje yra — "State Liaison Chairman, Nationalities for Nixon". Nixon yra respublikonų-kandidatas į gubernatorių.

8. Rezoliucijoms Remti Komiteto narių eilėse yra ir tautininkų, ir frontininkų, ir krikščionių demokratų ir kitų; tikinčių ir bedievių; latvių ir estų; labai žymių ir eilinių amerikiečių. Duryš į šią grupę atviro visiems geros valios lietuviams; visad į šį darbą gali įsijungti ir Juozas Gobis. Be kovos Lietuvai laisvės nelaimėsime. Šioje kovoje reikalingas ir nepaprastai didelis entuziazmas ir milžiniškas užsidegimas.

9. LB yra tikrai vienas iš dinamiškiausių veiksmių mūsų bendruomenėse.

10. Nebūtų sunku įrodyti, kad ALT-bos Los Angeles skyrius yra veiklesnis už centrą. Tai padarysiu, kai Juozas Gobis įrodys, jog ALT-bos centras atlieka savo funkcijas.

11. Mano grupėje (frontinukuose) ir visose kitose gyvose grupėse yra gablių, sumanių, energingų ir apskritų žmonių. Turiu gerų bičiulių iš visų grupių, neskaitant komunistų. Siūlyčiau ir Juozui Gobiui praregėti ta prasme.

L. Valiukas

McCormack kovoja už rezoliucijų pravedimą

LOS ANGELES, Calif. — Atstovų Rūmų pirmininkas John W. McCormack (D — Mass.) jau keletą kartų diskutavo rezoliucijų reikalą su užsienio reikalų komisijos pirm. kongresmanu Thomas E. Morgan (D. — Penn.). Savo laiške rugpjūčio mėn. 13 d., adresuotame Rezoliucijoms Remti Komiteto vadovybei, McCormack rašo, kad jis vėl kalbėsias rezoliucijų reikalą su kongresmanu Morgan ("... I shall talk with Congressman Morgan again...").

Kova už rezoliucijų pravedimą gali užsitęsti, bet, anot senatoriaus Tom Kuchel, rezoliucijų pradininko, dėl to mes neturėtumėm rankų nuliesti ir nusiminti.

Senatorius Tom Kuchel neseniai rašytame savo laiške Komiteto vadovybei paminė, kad dėl vieno įstatymo (San Luis water project at Los Banos, California) jis kovojęs 8 metus. Senatoriaus Kuchel įstatymo projektas po 8 metų kovos laimėjo, ir šiemet rugpjūčio mėn. 18 d. prez. Kennedy ir senatorius Kuchel dalyvavo to didžiulio projekto, kainuosiančio 400 milijonų

dolerių, darbo pradžios iškilimėse. Mūsų žygis, anot senatoriaus Tom Kuchel, esąs žymiai svarbesnis už virš minimą projektą, nes mūsų rezoliucijomis sprendžiamas trijų tautų laisvės reikalas. Senatorius Kuchel ir kiti senatoriai bei kongresmanai jau yra pažadėję savo rezoliucijas įnešti kitoje Kongreso sesijoje, jei tik to reikės.

Juozas Kojelis, Rezoliucijoms Remti Komiteto narys, išvykęs kelionei po Ameriką. Keliauja su visa šeima kartu. Lankėsi Chicagoje, Toronte, Clevelande ir kitose krašto vietose ir ten tarėsi rezoliucijų reikalą su žymesniais lietuvių veikėjais, Juozas Kojelis yra Komiteto planavimo ir strategijos komisijos pirmininkas.

Žurn. S. Miglinas padovanojo PLB Vokietijos Krašto Valdybai už DM. 300 vertės įvairių lietuviškų knygų. Dalis jų bus perleista Vasario 16 Gimnazijos knygynėliui, o kita dalis išsiuntinta Bendruomenės apylinkių knygynėliams.

NEVYKĘS ALT "PABALTINIMAS"

"ALT atlieka savo funkcijas," — sušunka Juozas Gobis Vienybės rugp. 10 d. numeryje. Toliau jis savo straipsnyje sako, kad noris "pabaltinti" ALT-bą.

Savo straipsnyje Juozas Gobis nė nekalba apie ALT-bos darbus ar apie tos institucijos savo funkcijų atlikimą.

Jis tik "griebia už pakarpus" Rezoliucijoms Remti Komiteto vadovybę; mėgina pateisinti kovotojus prieš rezoliucijų pravedimą; nevyksiai "pagarbiu" savo partijos žmones; nuneigia LB reikšmingumą mūsų bendruomenėse; ir pridaro nedovanotinių klaidų bei keistų teigimų.

Nenoriu varginti nei savęs, nei skaitytojų; mėginasi padaryti tik vieną kitą patikslinimą.

1. Visi katalikų veikėjai žino ir puikiai supranta, kad Katalikų Federacija nėra atskira katalikų organizacija, o tik katalikiškų organizacijų junginys. Nė vienas katalikas tiesioginiai KF-jai nepriklauso ir negali jėiti ar įstoti. Kur ir kada aš kvestijonavau KF-jos katalikiškumą?!

2. Juozas Gobis teigia, kad dr. Pijus Grigaitis rezoliucijų atžvilgiu yra neutralus. Gal po ALT-bos konferencijos dr. Grigaitis būtų pakeitęs savo nusistatymą? Ar tokį pakeiskima dr. Grigaitis yra padaręs paskutiniu laiku "Naujienose"?

3. Juozas Kojelis ir Julius Jodelė yra tikrai geri mano prieteliai. Puikiai pažįstu Algį Kasulaitį ir P. Stravinską; su Kasulaičiu esu kartu dirbęs "Žiburiuose," o Stravinską pažįstu iš jo aštrių

straipsnių spaudoje. Mano supratimu, jie abu puikūs vyrų, nors ir nepriklauso mano grupei. Niekur ir niekada nesu teigęs, kad pirmieji pranašėni už antruosius ar priešingai. Iš kur Juozas Gobis tai ištraukė?

4. ALT-bos Los Angeles skyriaus priimtoje rezoliucijoje pasisakoma tik prieš dr. Pijų Grigaitį; Leonardo Šimučio pavardė neminima. Juozas Gobis "papildo" tą rezoliuciją, įtraukdamas ir Leonardo Šimučio pavardę. Papildymas ne laiku ir pavėluotas. Rezoliucija jau seniai priimta ir pasiūta ALT-bos centrui ir spaudai. Losangeliečių ir clevelandiečių rezoliucijos, tai dvi skirtingos rezoliucijos — jos viena kitos negali nei užblokuoti, nei papildyti. Mano žiniomis, Algis Kasulaitis greičiausia nepritarė clevelandiečių rezoliucijai, nes jis "Dirvoje" pasisakė už ALT-bos reformas ir prieš joje viešpatuojančią diktatūrą.

5. JAV-bių ir Kanados lietuviai renka LBvykdomuosius organus atskirai.

6. Sandariečiai ir santariečiai — dvi skirtingos grupės. Savo laiške Vienybėje minėjau tik sandariečius.

7. Nesu savo gyvenime veržėsis nė į vieną postą — nei lietuvių organizacijose, nei amerikiečių. Kiek žinau, panaši padėtis yra ir su mano prieteliais — Kojeliu ir Jodelė. Ar Juozas Gobis su tikty visas mūsų pareigas perimti ir jas tinkamai atlikti? Jei tik Juozas Gobis to norėtų ir jaustųsi galintis žmoniškai atlikti, atiduočiau visus turimus titulus ir kartu visą darbą.

Su ofseto spaudos darbais

KREIPKITĖS!

VIENYBĖ

Moderniškiausiomis mašinomis spaudai paruošiamos:
* BŪDŪJŪROS * BIULETENIAI * KATALOGAI
* KNYGOS * ILIUSTRUOTOS PROGRAMOS IR KT.

Foto reprodukcijos

192 HIGHLAND BOULEVARD, BROOKLYN 7, N. Y.
Tel. AP 7-7257

Lietuviškoje Chicagoje

Dr. J. Puzinas, profesorius iš Philadelphijos, buvo atvykęs į Chicago pasirinkti literatūrinės medžiagos ir ta proga aplankė čia gyvenančią savo dukrą ir žentą.

Vladas Pūtėnas-Pamojus, Naujienu linotipininkas, perėjo dirbti inž. Morkūno spaustuven, o Juozas Dilys priimtas į Naujienas.

Krivulės klubas rugsėjo 2 d. ruošia šeimyninį išvažiavimą į Kazio Velbasio ūkį už Willow Springs prie Archer Ave.

"Trys Sakalai" - Alf. Vambuto premijuota pasakų knyga vaikams ir jaunimui, baigiamą spausdinti.

Vysk. V. Prizgys yra pakviestas dalyvauti vyskupo Bonos 50 metų kunigystės jubiliejuje, kuris bus minimas Green Bay, Wisconsin.

Dr. M. Kavolis, Ashland, Wis. kolegijos profesorius, atostogaudamas užsuko į Chicago aplankyti savo kolegų teisi-ninkų.

Al. Dundulis, pedagogas, lituan. instituto lektorius, Vilniaus Kr. Liet. S-gos Chicago p-kas, lankėsi Kanadoje.

Dalia Stakytė šįmet baigia Illinois universitetą, gaudama elektro-inžinerijos diplomą. Tai vienintelė moteris iš tūkstančių tame universitete baigusių tos srities mokslą.

Dalia Verbickaitė, baigusi Illinois universitetą, dirbdama žaislų projektavimo studijoje, vakarais lanko Chicago Meno institutą.

Pr. Paulikonis ir dr. Jakštas, Kultūros Kongreso paskaitininkai, keletą dienų praleido Pasauliniame Archyve, rinkdami savo paskaitoms medžiagą.

Dr. M. Ansys iš Kanados atvyko į Chicago dalyvauti savo brolio Jono dakters Elzės vestuvėse.

P. Virkau ir gen. P. Plechavičius, du seni bičiuliai, atostogauja Union Pier kurorte.

J. P. Varkalo, auditorius, dovanojo Čiurlionio galerijai A. Zmuidzinavičiaus 1922 m. pieštą Chicago dangoraižį.

J. Kasakaitis, teisininkas, prieš kurį laiką piktadarių su-žalotas, grįžo iš ligoninės į namus.

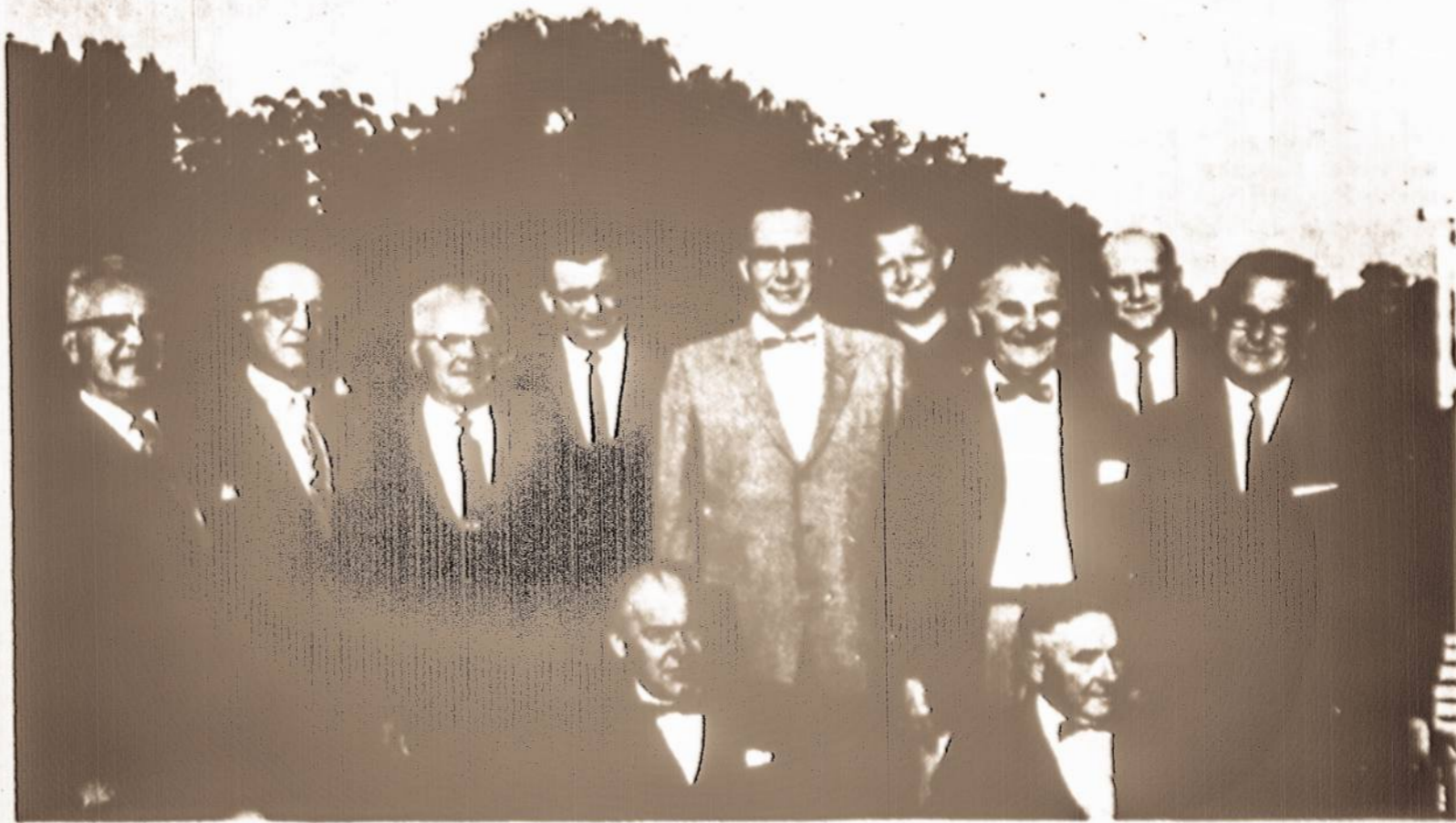
Rr. Matulaitis ir K. Bartašius, krivulėnai, atostogavo 3 savaites Union Pier, Mich. Kindurių vasarvietėje.

Kun. A. Linkus, šv. Kryžiaus par. klebonas, mirė rugp. 13 dieną. Palaidotas rugp. 17. Jis buvo vienos lietuviškiausios Chicago bažnyčios klebonu.

Sesuo Emanuela, buv. šv. Kryžiaus par. mokyklos vedėja, iškeliamą į New Mexico.

Inž. Paulius ir Pirutė Čekai iš Detroito buvo atvykę į Chi-cagą savo giminių ir pažįstamų aplankyti. Jis dirba Fordo fabrike, o ji Austrijos konsulate.

Jonas Gaidelis, gyv. 2532 W. 46th Pl., Chicagoje, rugpiū-čio 18 d. minėjo savo gimtadienį ir ta proga buvo sukvietas pas save didelį būrį svečių. Prie vaišių stalo matėsi kun. B. Sugintas, Gražina ir Benys Babrauskai, Alb. Valentinas, Ed. Šulaitis, St. Ališis ir nemaža kitų. Susirinkusieji palin-kėjo J. Gaideliui, dideliame lietuviškų reikalų rėmėjui, geros kloties, gražiai padainavo, pasivaišino.

Lietuvių Prekybos Rūmų metinės golfo dienos rengėjai - direktoriai. Iš kairės sėdi Julius Kuzas ir Felix A. Raudonis. Stovi: Frank Bulaw, dr. K. Drangelis, Stanley Balzekas, Sr., Frank Zogas, rūmų pirmininkas dr. Joseph Jerome, Charles Macke, Jonas Pachankis, Al-gerdas Pivarionas ir Petras Vilkelis.

LIETUVIŲ PREKYBOS RŪMŲ GOLFO DIENA

Rugpiučio 15 d. rytą Li-thuanian Chamber of Com-merce of Illinois golfininkai Silver Lake klube žaidė golfą. Turnyras prasidėjo nustatytu laiku. Dan Petkus su žaidėjų grupe atvyko pirmieji ir, su-tvarkę turnyro įstojimo rei-kausus, pradėjo žaidimą. Vė-liau į varžybas stojo ir se-nieji golfo veteranai: John Pakel, John Kazanauskas, Justinas Mackevičius, Juozas Padžiūnas, Stanley Kazan, dr. Steponas Biežis ir kiti, kurių čia susirinko apie 150.

Prieš pietus pirmieji golfo žaidėjai prisivarė iki 9-tos duobės.

Golfo žaidimui pasibaigus visi grįžo į klubą. Vakare įvyko tradicinis Lietuvių Prekybos Rūmų banketas, kuriame dalyvavo per 400 žmonių. Vakariene pradėdant, kun. dr. V. Rimšelis paskaitė invokaciją. LPR prezidentas dr. Joseph Jerome taręs sveikinimo žodį, pristatė Stanley Balzeką, Sr., išdalinti golgo varžybose laimėtus trofėjus.

William Kareiva Lietuvių Prekybos Rūmų direktoriaus pareigas eina bemaž nuo organizacijos įsteigimo. Jis daugiausia veikia komisijose, rengiant LPR banketus bei golfo dienas.

Golfo turnyre pirmą vietą laimėjo Bruno Shukis, o moterų skyriuje Josephine Mile-

riutė. Laikantis Peoria taisyklių trofeja laimėjo John Pakel, Sr., Chicago Savings & Loan Ass'n pirmininkas ir A. Mazor. Moterų skyriuje - A. Leškauskaitė ir Al Bartkus. Iš ne narių pirmavo Julija Berbeckis.

Banketas praėjo gražiai. Banketo dalyviams išdalinta per 400 dovanų. Dovanų dalinimą ir banketo reikalus tvarkė Eva Jerome. Jaitalki-ninkavo Theodora Kuzas, Rau-donienė, jų dukros ir jųjų draugės.

Golfo dienos rengimo komi-sija, kurie sudarė William Kareiva, Julius Kuzas ir Felix A. Raudonis, rūpestingai atli-ko jiems šio vakaro šeiminin-ko dr. Jerome, pavestas pa-reigas.

Reikia manyti, kad Lietuvių Prekybos Rūmų sekretoriui dr. Kaziu Drangeliui teks pažymėti savo užrašuose, kad 1962 m. rugpiučio 15 d., Li-thuanian Chamber of Com-merce of Illinois golfo diena buvo viena iš sėkmingiausių. FR, BULAW

Haven Realty

JUOZO ANDRIUŠIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRIUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien - 9 v. r. iki 9 v v

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 7-2089

LISAUSKŲ MAISTO KRAUTUVĖ

Lietuviški sūriai, juoda duona, aukštos rūšies rūkyti kumpiai, dešros ir skilandžiai pigiomis kainomis
Prekes siunčiame ir per pašta

Martha & Peter Lisauskas
64-09 56th Road Maspeth 78, N. Y.

Telephone: TWining 4-8087

DIDŽIULIS, NUOTAikingas, TRADICINIS

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"

RADIJO PIKNIKAS

rengiamas NEW JERSEY LIETUVIAMS, įvyks

Šekmadienį, 1962 m. Rugsėjo -Sept. 9 d.

ROYAL GARDENS PARKE ir SALĖJE
990 E. HAZELWOOD AVE., RAHWAY, N. J.

Pikniko pradžia 1:00 val. p.p. • Programa — 5:00 val. p.p.

Sokiai nuo 4:00 val. p.p. iki 10:00 val. nakties

— Įėjimas \$1.00, ženkliukas 25¢ (auka Radijo Fondui) —

Programoje:

- Lietuvos gražuolės rinkimas išrinkti "Mrs. Lithuania 1962"
- Sokimo varžybos

PIKNIKAS ĮVYKS BET KOKIAM ORUI ESANT — Visus maloniai kviečiame!
Jonas J. Stukas, Direkt.

Albert F. Peters (Petrauskas)

Park Hill Realty

Apdrauda, nekilnojamas turtas, federaliniai, valstybės ir miesto taksai. Notary Public.

84-17 Jamaica Ave., Woodhaven 21, N. Y.

TELEFONAS: Virginia 3-1477

Newarke įvykusio Lietuvos Vyčių Seimo proga, Kearny, N. J., buvo pastatytas lietuviškas kryžius, kurį rugp. 19 d. pašventino Newarko arkivyskupas Thomas Bohland, dalyvaujant Seimo dalyvams ir svečiams.
Vyt. Mažello nuotrauka

Apie demokratiją...

Atkelta iš 4 psl.

kitoms Vakarų demokratijų tautoms, bet, kažkodėl, jis taip lengvai nuslysta nuo mūsų, lietuvių, kurie juk labai dažnai mėgstame šaukti ir apie laisvę.

Sovietinamoje Lietuvoje auga nauja karta, mūsų tautos tikroji ateitis. Žinome, kokia dvasinė aplinka ją gaubia, puikiai nusimanome apie tas "laisves", kuriomis naudojasi totalitarinio režimo slegiami piliečiai. Tikime, kad Lietuvos žmonės yra nepaprastai ištroškę tikros laisvės žmogaus laisvės dvelkėlių: laisvai tikėti savąjį Dievą, laisvai ir be mažiausios baimės išreikšti savas mintis, tiek žodžiu, tiek ir raštu.

Gi čia, išivijoje, būdami maža savos tautos dalele, vietoje mokydami ateičiai pačių pagrindinių tikrosios demokratijos principų, kuriuos ateity žadame parvežti Tėvynėn, neretai net savo noru nenorime sekti kilniųjų laisvos ir demokratinės spaudos savybių, laisva valia atsižadame vienos pačių didžiųjų demokratijos privalumų — laisvos spaudos. Dar daugiau, mes jau esame mokomi, kad objektyvumas galys būti išdavimul Tam tikru požiūriu, toks teigimas yra reliatyvumo teorijos perkėlimas į etiką...

Artinasi Kultūros kongresas. Spaudos sekcija, atrodo, bus viena iš darbingiausių. Suvažlavę mūsų spaudos darbuotojai neturėtų pasitenkinti eilės paskaitų išklusymu, bet konkrečiomis diskusijomis išsiaiškinti dabartinį mūsų (tūly balsų nuolat giriamos) spaudos lygį ir pamėginti suprasti ir įvertinti tuos pavojus, kurie ryškėja beveik su kiekviena diena.

Lietuviškosios demokratinės spaudos tradicijos, deja, nėra nei gilios, nei tvirtos. Pakankamai Vakarų pasaulyje

pagyvenę mūsų laikraštiniškai, apyplačiai spėję pažinti ir suprasti laisvosios spaudos naudojamą etiką, spaudos kultūrą, toleranciją, pačias geriausias ypatybes, turėtų bandyti taikyti ir savąjį spaudai. Juk neužtenka vis ir vis kalbėti apie mūsų laikraštijos pažangą ir tuo pačiu vis didžiuotis.

Pažanga juk nereiškia nieko neveikimą ar stovėjimą vietoje. Visais laikais ir visose tautosose visada yra inžginimų spaudą paversti pigios propagandos tribūna, padaryti ją savąja tarnaita, uždaryti ją nuo visų kity įtakų, siaurinti, susinti. Tokių ar panašių užmačių neišvengė ir lietuviškoji raštija.

Tad, ir mūsų laikraštinių pareiga, pirmoji pareiga, būtų visomis galimomis priemonėmis veikti, kad lietuviškoji spauda, pirmoje eilėje tarnautų bendriesiems lietuviškiems reikalams, nepataikaudama, bet auklėdama savąjį skaitytoją ir pratindama jį ir patį prisiverst galvoti, ne vien tik pateikdama galutinai "sukramtytą" ir tik nuryti tereikalingą medžiagą.

Mūsų skaitytojas yra pakankamai išprusęs, inteligentingas ir pajėgus ir pats iš visos skaitytos medžiagos savas išvadas susidaryti.

Tendencija ir propaganda tepasilieka ten, kur laisvos spaudos baimė drebina galinčiausius režimus ir kur bet kurio opozicinio balso nuslopinimui reikalingos policinės priemonės.

Laisvėje gyvenant, yra puiki proga kurti ir puoselėti lietuviškosios laisvosios spaudos tradicijas, kurias, visi tikime, turėsime parvežti ir įdiegti visos dabartinės nedalios nusikračiusiai Lietuvai. Ar tai nebūry mūsų, spaudos darbuotojų pareiga ir ryžtas?

Pažinkite biznierių, kurie skelbiasi Vienybėje.

Diskusinėmis temomis

K. S. KARPIUS

APIE "SENUOSIUS"

IR "NAUJUOSIUS"

Mano ankstyvesnių laikų spaudos kolega Vytautas Širvydas, vienas Vienybės redaktorių, atrodo nepilnai orientuojasi apie naujai atvykusius mūsų intelektualus veikėjus. Savo skiltyje "MES" Vienybės rugp. 10 numeryje, kalbėdamas apie naujai sudarytą ALT sąstatą, jis įterpė tokį sakinį:

"Tokiū būdu, senieji Amerikos lietuviai nenušluojami į istorijos šiukšlyną, o naujiesiems atviresnis kelias ateiti bendrais talkininkais."

Kalbos ir baimė, kad naujieji nori "nušluoti" senuosius į "istorijos šiukšlyną" yra pavyzdžių mūsų senųjų veikėjų išmisias.

Kai Vytauto garsus tautininkas veikėjas Juozas O. Širvydas, buvęs Vienybės redaktorius, 1929 m. išvyko baigti senatvės savo tėvynėje, Vytautas Širvydas, likęs Vienybės redaktorium, talkoje su Dirva padėjo vesti jo tėvo suki Vienybėje ir mano su Dirva sunkų darbą — atlaikyti tautininkų frontą po 1926 m. perversmo Lietuvoje, tai kita mūsų spauda, pasmerkus tą perversmą, mus tautininkus apšaukė "fašistais-smetonininkais", laikė paniekos vertais žmonėmis. Kaip žinoma, tautininkai pajėgė atgauti savo poziciją visuomenėje ir vėl priverstė kitus su mumis skaitytis.

Būdamas JAV federalės valdžios tarnyboje ir ilgus metus gyvenęs atokiau nuo lietuvių centrų, įspūdžius apie naujuosius ateivius ir jų veiklą mūsų tarpe Vytautas,

manau, įgijo iš mūsų senųjų spaudos.

Nuo savęs pabrėžiu kolegai Vytautui ir kitiems, kurie spaudoje kartoja frazes apie naujųjų lietuvių norą senuosius "nušluoti" į istorijos šiukšlyną, kad tai, kas įvyko tarp senųjų ir naujųjų ateivių veikėjų, buvo daugiausia dėl senųjų veikėjų vadų, ypač laikraštinių kaltės. Jie rodė pavydą, kad naujieji neišsijungtų į mūsų organizacijų vadovybę, tik tarnautų seniesiems. Kalti buvo ir tūli naujieji, kurie arba nusisuko nuo senųjų organizacijų, patys turėdami savo organizacijų galybes, bet tai ne bendra padėtis.

Naujiesiems atvykus, tautininkų srovėje tarp senųjų ir naujųjų nepasireiškė jokių nesuipratimų nei sąsamosi dėl vadovybės.

Kai tik 1948 m. pirmutiniai atvyko, tautinei srovei persiorganizuojant į Amerikos Lietuvių Tautinę Sąjungą (ir sugrįžtant į ALT) naujieji veikėjai stoji kartu, nejausdami, kad senieji jų nepageidauja. Ir senieji visai nepajuto, kad jie gali būti nušluojami į istorijos šiukšlyną.

Stoję į darbą, naujieji dirba su senaisiais ir ALTS ir Vilties bendrovėje (kalbant apie centrinės organizacijas, ir ALTS skyriuose). Valdybos išrenkamos ir maišytos, bet, kai pasitaiko valdyba išrinkta vien iš naujųjų, senieji visai nesijaučia, kad jie jau "nušluoti."

Dirvą aš perleidau naujiesiems, supratęs, kad jiems

spauda reikalingesnė negu mums, seniesiems. Jie manęs nenušlavė "į šiukšlyną," priešingai, nuo 1948 m. dirbu vieningai — ir ne tik Clevelande, bet visoje Amerikoje.

Clevelando kolonijon atvyko daug naujųjų, tačiau su jais — ne tik tautininkais, bet visais bendrai — nesivaržau už tai, kas priklauso "seniems," ką gali dirbti tik "naujieji."

Pačioje Vienybės redakcijoje, taipgi, redaktorais buvo ir dabar yra, naujai atvykusių žurnalistų, ir darbas eina.

Kažin, kaip būtų sekęsi, tuo atveju jeigu, pasekdamas kitus pavydžius senuosius veikėjus, būčiau kartojęs frazę apie norą "nušluoti mus senuosius į istorijos šiukšlyną."

"Senųjų" pavydo, betgi matyti daug kur. Paimekime keletą pavyzdėlių.

Mūsų naujieji ateiviai, pabėgę nuo bolševikų iš Lietuvos, atvyko pas mus. Radę čia Amerikos Lietuvių Tarybą, garsiai kalbančią apie Lietuvos išlaisvinimą, neklausdami kas vadovauja, šoko į darbą: kolonijose pristeigę ALT skyrių ir nuo 1950 m. užpildė ALT išdą šimtais tūkstančių dol. su viltimi padėti Lietuvą išlaisvinti.

Bet senieji, pasisavinę sau teisę ALT vadovauti, apsiriboję "piliečių" šarvais, su naudodami susilūnčiamas aukas pagal savo nuožiūrą, nerado, kad naujieji tinkami įsileisti į ALT valdybą, nors naujieji privalėjo būti įjungti

Nukelta į 11 psl.

FONDAS JUOZO TYSLIAVOS RAŠTAMS ISLEISTI

V. Tysliavienė ir sūnus, rūpindamiesi Juozo Tysliavos raštų išleidimu, kreipiasi į jo draugus bei jo talento gerbėjus, taip pat ir į organizacijas, prašydami paramos JUOZO TYSLIAVOS FONDUI. Tie, kurie kaip mecenatai prisijungs, aukodami šimtą dolerių ar daugiau, gaus visus Juozo Tysliavos leidinius.

"Dabar" rinktinė bus iliustruota

Pirmutinis leidinys bus "Dabar" rinktinė, kuri bus išleista Juozo Tysliavos 60 metų gimtadienio proga š. m. lapkričio 1 d. To paties mėnesio 11 dieną sueis ir jo mirties metinės.

"Dabar" rinktinėje žymiai atsispindės paskutiniųjų trisdešimties metų Amerikos lietuvių gyvenimas, kurį taip vaizdžiai ir originaliai Juozas Tysliava apibūdindavo savo komentaruose. Leidinys bus gausiai iliustruotas ir, tikimasi, kad Vieniybės skaitytojai šį leidinį norės įsigyti. Knyga užsakoma prenumeratos būdu, o jos bus atspausdinta tik tiek, kiek bus iš anksto užsakyta.

"A great work of poetry and art"

1962-1963 metų bėgyje bus išleista Juozo Tysliavos poema "Tawa nouson" (Tėve mūsų) ir atskira laida jo poezijos rinktinė, kurioje bus visi iki šiol paskelbti ir pastaraisiais metais parašyti eilėraščiai.

"Tawa nouson," kurią baigia iliustruoti dailininkas Telesforas Valius iš Kanados, bus išleista lietuviškai ir angliškai. Taip, kaip autorius šią poemą rašė, giliai išgyvendamas prūsų tautos

tragediją, taip dailininkas Telesforas Valius, giliai jos turinį išgyvenęs, paruošė per 60 iliustracijų, jų tarpe ir Juozo Tysliavos portretą.

"A great work of poetry and art," sako amerikiečiai, pamatę "Tawa nouson" eskizus.

Juozas Tysliava ir J. Paknis iš Kearny, N. J. - Schuyler Savings and Loan Association prezidentas. Tai bus viena iš gausių nuotraukų Juozo Tysliavos "Dabar" rinktinėje. V. Maželio nuotrauka

"Tokio leidinio lietuvių literatūroje dar nebuvo" — išsireiškė nevienas lietuvis.

Tikrai, tai bus retas liuksusinis leidinys, kurį norės įsigyti kiekvienas, vertinąs žodžio ir dailės meną. "Tawa nouson" kaina dar nenustatyta, ji pareis nuo atspausdinimo išlaidų, kurios, atrodo, nebus mažos.

Pinigų ieškojimo šmėkla

Juozas Tysliava besirūpindamas Vieniybės, seniausiojo lietuvių laikraščio pasaulyje leidimu ir likimu, visą laiką svajodavo kada nors iš tos sunkios naštos išsilaisvinti bent porai mėnesių, kad galėtų ramiai atsidėti kūrybiniam darbui. Deja, tokio momento jis niekad nesulaukė.

Praeitų metų vasarą lankydamasis Chicagoje, savo artimiesiems jis rašė:

"...Mano dienos Chicagoje praėjo tarp nuolatinio rūpesčio apie namus ir galvosūkio, kaip gauti Vienibei pinigų. Tiesą pasakius, toks rūpestis mane kankina jau daugelį metų. Kartais aš pašokstu iš miego naktį, nors turėtų būti pats įmygis. Ir tik dėl to, kad staiga parūpsta kokia nors nemokėta sąskaita... Ir taip per dienas ir naktis... mane persekioja ta pinigų ieškojimo šmėkla... Dažniausiai aš esu optimistas — niekam nesiskundžiu, bet kas mano širdy darosi, nė Tau nepasakau... Ne-trukus pasimatysime, tai turėsime progos visi trys pasitarti, kas toliau daryti..." rašė Juozas Tysliava. Bet ta piniginė "shmėkla" neprasišalinus nė dabar, kai, šalia Vieniybės leidimo, jo įpėdiniai rūpinasi ir jo raštų išleidimu.

Todėl ir kreipiamasi į visuomenę paramos. Vieniybėje jau yra tilpę taip daug rašinių, kuriuose apgailestaujama Juozo Tysliavos staigi ir netikėta mirtis. Bet jo atminimas tikrai bus pagerbtas tik tada, kai jo raštai bus išleisti. Ir todėl vienybiečiai prašomi padėti — savo aukomis prisijungti prie Juozo Tysliavos Fondo.

Čekiai ir piniginės perlaidos adresuojamos: JUOZO TYSLIAVOS FONDAS, Liberty Federal Savings and Loan Association, c/o Helen Vainiunas, 204 North Broad Street, Philadelphia, Pa. Taip pat galima siųsti: V. Tysliavienei, 192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y.

Vienas iš dailininko Telesforo Valiaus eskizų poemai "TAWA NOUSON".
... Pragarai ir talką eina kalavijų ir kryžių minia...

LIETUVI

Lietuvi, mano mylimas lietuvi,
Užaugęs pievose ir girių dūburiuos,
Kviečiu tave dabar į naują būvį,
Kur radio pavasariai tau vyturiuos...

Tau duosiu gatvę, ilgą, kaip paradą;
Kinematografas (dešimtoji mūza) vakarais tave
[čia palydės.
Lietuvi, užsimiršk, ką giriose praradęs,
Žmonijos girioje tau naujas amžius pražydės.

Rytais mašinų, fabriku švilpukai
Tau ščia tokius koncertus supūs,
Kad tu ir žinot nežinosi, kas įbruko
Į atmintį tau pievas, praeities kapus...

Lietuvi, mano mylimas lietuvi,
Nenusigąsk, jei tavo laivas
anapus debesų pasibaidys.
Atsimeni, kaip tavo tėvui buvo
Karšta, kai pakinkytą juodbėrį išgąsdino gaidys?

Tave čia traukinys, įlindęs gyvate į požemį,
Parodys, kaip gyventi tarp dienos ir nakties.
Kai tu turėsi naujo žmogaus požymį,
Keliai į ateitį tau patys nusities.

Rytoj, tą pačią valandą, kai kino radio
Parodys tavo tėvą danguje,
Tu džiaugsiesi suradęs
Be vado

Eldorado
žmoguje.

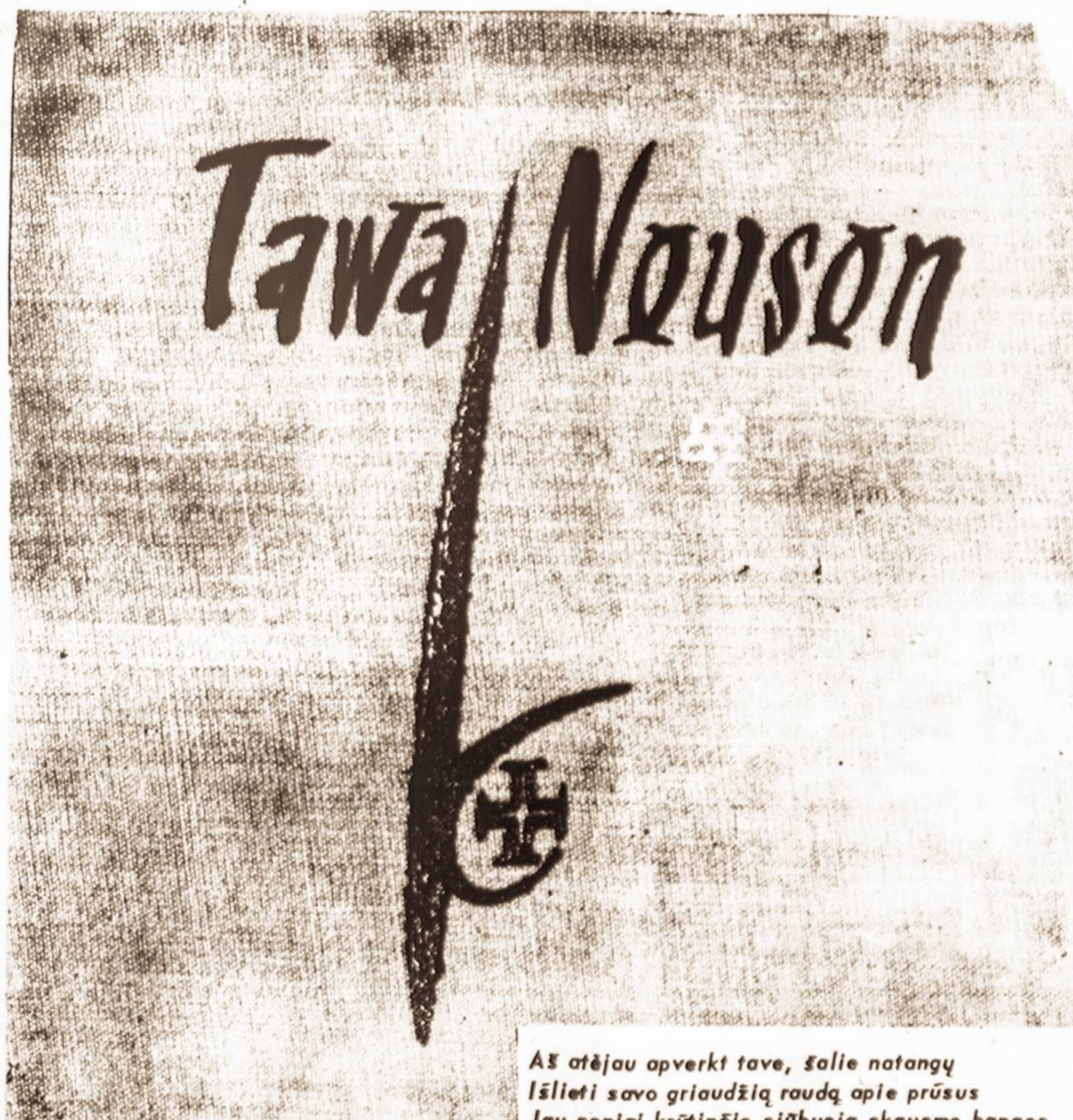
JUOZAS TYSLIAVA

Hollywoodo ir televizijos aktorė Rūta Kilmonytė-Lee, skaito Juozo Tysliavos poemą "LIETUVA" Los Angeles lietuvių parapljos Lietuvių dienoje. L. Kančiausko nuotr.

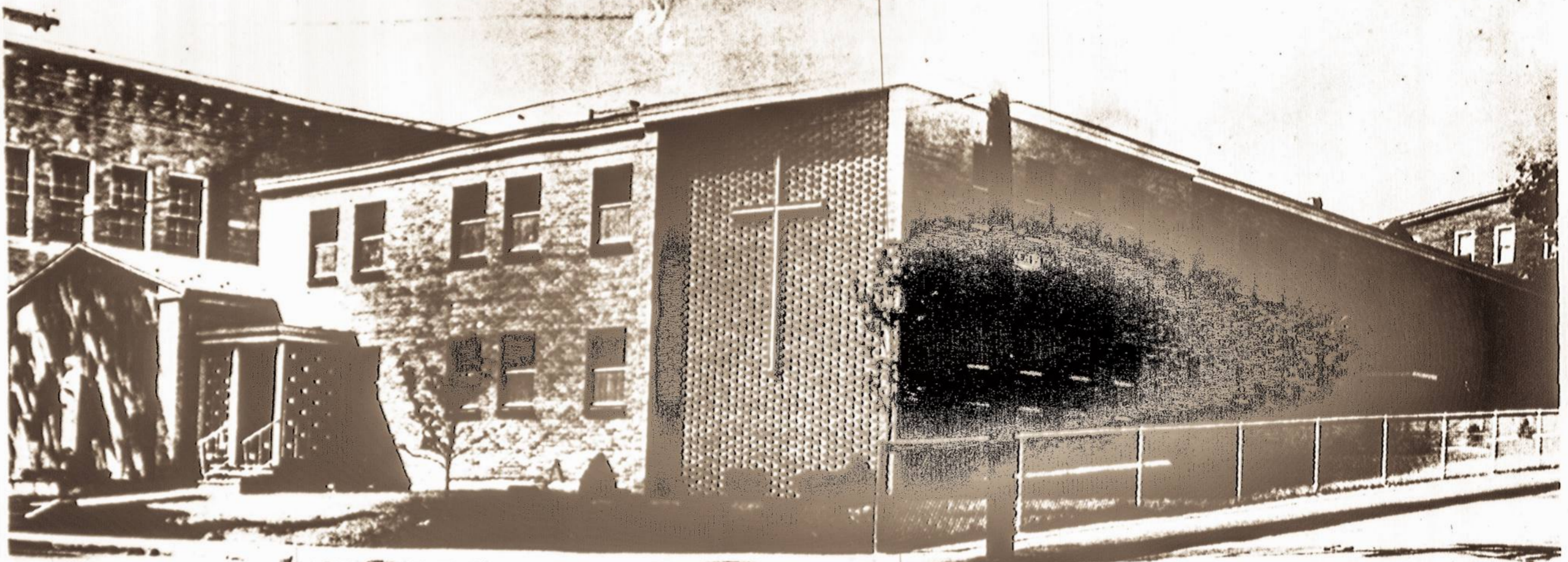

Dailininkas Telesforas Valius, kuris ypatingai giliu įsijautimu iliustravo Juozo Tysliavos poemą "Tawa nouson". Dešinėje ir apačioje viršelio projektas.

Aš atėjau apvertk tave, šalie natangų
Išlieti savo griaudžią raudą apie prūsus
Jau seniai krūtinėje siūbuoja skausmo bangos
Dar seniau Baltijos jūra kalba Tawa nouson...
JUOZAS TYSLIAVA

JUOZAS TYSLIAVA (HE) TAWA NOUSON

Lietuviškas kryžius

Atkelta iš 1 psl.

kryžius-paminklas. Jisai liudyty šio krašto žmonėms ir tos vietos lankytojams apie tai, kaip Lietuvos partizanai ir Sibiro tremtiniai sudėjo savo aukas už tėvynę ir kad tasai paminklas yra bendras simbolis, nes jų kapai ligi šiol dar nėra atžymėti jokiais kryžiais nei tautiniais ženklais.

Sustrinkimas, tada išklauses Šimkaus pranešimo, pasisakė už tokio kryžiaus-paminklo statymą ir sudarė komitetą, kuriam pirmininkauti pakvietė patį Šimkų bei sudarė reikalingas komisijas. Tam posėdžiui pirmininkavo Šimkus, sekretoriavo Povilas Dirksis.

Paminklo sumanyimą įgyvendinant, didžiausia našta vis dėlto teko Šimkui, kuris ją kantriškai išnešė, daugiausia jam padedant projektų komisijos pirm. arch. Mulokui ir piniginio vairo sekr. J. Valskui.

Architektas Mulokas paruošė kryžiaus projektą. Kryžius vaizduoja lietuvišką koplytstulpį su trimis koplyčiomis ir aštuoniomis statulomis, 24 pėdų aukščio. Yra Sopulingos Dievo Motinos, šv. Kazimiero, Šiluvos ir Aušros Vartų Marijos, Rūpintojėlio, Vytauto Didžiojo statulos. Be to, abiejose kryžiaus pusėse įrašai iš partizanų žodžių išnet Lietuvos žemėlapis.

Jei tasai kryžius-paminklas atsirado, tai tik Šimkaus dėka, kuris, neprisišaukdamas

Valerijonas Šimkus

mas pagalbos iš šalies, pats ėmėsi savo lėšomis ir jėgomis vykdyti paruoštą projektą.

Nuostabią greitai tasai kryžius išdygo. Jo pamatai buvo pašventinti birželio 24 d. iš Chicago atvykusio vysk. V. Brizgio, dalyvaujant vietos dvasininkams ir gausingam būriui lietuvių bei sveitintaučių. Paties kryžiaus pašventinimo data dar nenustatyta.

Šiuo metu kryžių-paminklą lanko tūkstančiai turistų, jie fotografuoja ir filmuoja, o ekskursijų vadovai aiškina paminklo prasmę ir lietuvių meną. Kryžius ilgai bylos apie

Naujas lietuvių pastatas Waterbury, Conn. Šis gražus seserų mokytojų vienuolyno namas pastatytas dėka kun. klebono A. Edvardo Gradecko bei jo darbštaus šv. Juozapo parapijos komiteto. Statyba, kainavusi virš \$250.000, jau baigta. Pažymėtina, kad dabartinis klebonas, čia išbuvęs vos du metus, atmokėjo \$100.000 skolų, be to, pagerino mokyklą, patalsyti vargonai ir netrukus bus išpušta bažnyčia. Kun. A. Edvardo Gradecko vadovaujama šv. Juozapo lietuvių parapija žengia pirmyn.

DĖL "PONO" VARTOJIMO

R. TOLUTIS

Juozas Parojus "Kasdienos temomis", Vienybėje rugp. 10 aiškina dėl žodžių "draugas ar ponas" vartojimo.

Tas klausimas mūsų spaudoje dažnokai iškyla, bet niekas neduoda konkretaus pasiūlymo žodį "ponas" pakeisti. Anamet per spaudą tuo reikalu buvo atsiklausta mūsų kalbininkų. Jie nieko nepasiūlė, tik patarė mažiau vartoti žodį "ponas".

Iš kalbininkų daugiau ir laukt negalima buvo, o tas tai joks patarimas.

Be priedo stačiai į svetimą

lietuvių tautą ir jos iatėvės pasilgimą ir kovą už ją. Kryžių globoja tėvai servital.

Lietuviai gi džiaugiasi, kad kryžius-paminklas gražiai atliktas ir sveitintaučiams įspūdingas. Jo pastatymas kaštavo \$3000. Statytojai tikisi, kad ilgainiai lietuviai savo aukomis jems padės padengti išlaidas. Toms aukoms yra atidaryta sąskaita ir tie, kurie norėtų ir galėtų prisidėti prie to gražaus kryžiaus-paminklo pastatymo, savo įnašą gali siųsti: Standard Federal Savings & Loan Ass., No. 94172, 4192 Archer Ave., Chicago 32, Ill. arba Rev. P. Baltrumas, 516 W. Burnside St., Portland 9, Ore.

asmenį pavarde ar vardu kreiptis nepriimta ir per daug stačokiška. Turim savo kalboje prisilaikyti priimtų kalbos formų ir jos nusistovėjusios, mes jas nepakeisim.

"Ponas" mums svetimas — slaviškas ar graikiškas žodis. Seniesiems ateiviams nepakenčiamas. Jie žodį "ponas" supranta ne kaip kalbos formos priedą, bet kaip sąvoką, nusakančią asmens materialinę būklę ir primenančią jems Lietuvos senovės ponus lenkus, dvarininkus, žmonių skriaudėjus. Draugu galima vadinti tą žmogų, su kuriuo draugauji. Rusų bolševikai tarp savęs taip pat nesivadina draugais, tik "tovariščiais": pvz., jie sako taip: "Tovarišč Makalov byl moj chorošij drug — Netiksliai Lietuvos komunistai vietoj "tavorčius" pradėjo vadintis draugais, Zemačiai vartoja žodį "tavorčius". Jis reiškia mažiau nei draugas.

Lietuvių kalboje turim net du žodžius, kuriais galim pakeisti žodį "ponas" — "ponia".

Vienas tai, "viešpats", bet jis taip įaugęs į maldas, kad neverta jo liesti ir jis neturi moteriškos giminės. Tas trūkumas jaučiasi ir maldose, pvz., vietoje Panelė Švenčiausla vartoja "Mergelė Šv.", o jau nemažybinei "Merga Šv." sakyti, atrodyt nusikaltimu...

Antras žodis — "kunkis", kurį latviai matomai, sušlavinę gavo žodį "kungs" — reiškia "ponas" vyriškai giminei, o moteriškai giminei "kundze". Taipgi pilnai žodį "ponas" galima pakeisti lietuvišku žodžiu "kunkis", o žodį "ponia" — "kunkė". Juk mums patogiau ir artimiau su latviais žodžiais dalintis — keistis, kaip primestus ar skolintus slaviškus žodžius vartoti. Tik aš bijau, kad šalininkai žodžio "ponas", pagal Mockaus išsireiškimą, nenualptų, išgirdę siūlant vietoj žodžio "ponas" vartoti žodį "kunkis".

* Kanados užsienių reikalų sekretorius H. C. Green rugpjūčio 15 d. pranešė J. Žmuidzinui, kad atstatoma senoji prieškarinė Lietuvos Generalinio Konsulato padėtis ir kad diplomatiniam sąrašė J. Žmuidzinas bus įrašytas kaip einas Lietuvos Generalinio Konsulato pareigas Toronto.

ANTIKOMUNISTINĖ MOKYKLA

BALFo reikalų vedėjas kun. Lionginas Jankus yra pakviestas maldai atidaryti New Yorke rugp. 27 d. pradedančios antikomunistinės mokyklos studijų semestrą. Jisai paskaitys maldą iš Sibiro lietuvių maldaknygės, o paskui ir pačią maldaknygę įteiks tos mokyklos lektoriams.

Mokykla dirbs Carnegie salėje ligi rugp. pabaigos (154 West 57th St.), vadovaujama trylikos žymesnių lektorių.

Mokykloje bus siekiama nušviesti komunizmo filosofiją, organizaciją ir techniką, ir paskatinti studentus įgytas žinias panaudoti savo visuomeninėje veikloje.

Paskaitos pradedamos 9 val. ryto, baigiamos 9:45 val. vak. Kasdien studijoms skiriama 7 paskaitos — viso 45 paskaitų, kuriose bus ryškinaama komunistinė filosofija, partijos struktūra, komunistinio fronto organizacijos, jų veikla per spaudą, filmus, radiją, darbo unijas, infiltracija Lorynų Amerikoje ir pan.

Mokyklai vadovauja dr. F. C. Schwarz, žymesnių paskaitininkų tarpe yra garsusis Herbert Philbrick, savo patyrimus iš komunistų gyvenimo vaizdavęs filmų serijoje "I Led Three Lives".

Registracijos mokestis \$25 visam kursui, \$5 vienai dienai.

GINTARAS Lietuvos auksas

Kainos nuo \$25.00

Ivairiausios gintarinės dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5855

Pasiekama: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

Valerijonas Šimkus su višničiais 1959 m. Detrote įvykusiane Sąjungos suvažiavime. Iš k. į d. Valerija, M. Noreikienė, S. Lazdiniene, V. Šimkus, V. Kulbokienė ir A. Misiūnas. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

LB tarybos rinkimai Vokietijoje

Liepos 8 d. į PLB Vokietijos Krašto Taryba pagal balsų daugumą išrinkta: I. Rugienius, kun. V. Šarka, kun. B. Liubinas, Tėvas Alf. Bernatonis, kun. A. Keleris, kun. dr. J. Aviža, J. Valiūnas, J. Stankaitis, F. J. Skėrys, dr. J. Grinius, J. Venckus, Al. Mariūnas, Ona Boehm-Krutulytė, V. Lenertas, J. Norkaitis.

Kaip išrinktųjų sąrašą matyti, didžiulio laimėjo Hamburgo lietuvių siūlyti kandidatai.

Rekomenduojami juos, hamburgiečiai tarp kitko, atsišaukime rašė:

Šį sekmadienį — 1962. VII. 8 d. — yra lietuvių rinkimai. Daugeliui mūsų tautiečių yra sunku balsuoti, nes: 1) kandidatų daug ir mažai pažįstamų, 2) daug propagandos; kiekviena grupė ar partija negailėstingai siūlo savuosius kandidatus. Bendro labo dėlei rekomenduojame balsuoti ne daugiau kaip tik už šiuos kandidatus, kuriuos žemiau surašome.

Kas jie? Tai Tikri Lietuviai, Kūrybingi Visuomenės Veikėjai, Tvarkingi Namuose, Garbingi Lietuviai ir Svetimtaučiai Tarpe, kurie žino, kad: I. tremtis gali dar ilgai užtrukti, II. kiekvienas lietuvis privalo tremtyje — a) išmokti svetimą kalbą, pažinti šio krašto žmonių būdą ir papročius, b. atsistoti stipriai ant materialinio pagrindo ir pagelbėti savo broliui bei seseriai sukurti gerą egzistenciją, c. nustoti ubagauti pas savus ir svetimtaučius, d. tikėti, kad žmogus gyvenime turi daugiau pareigų nei privilegijų, III. kiekvienas lietuvis yra savo asmeniškios ir šeimos laimės kalvis; tik nuo jo asmeniškio darbo, paslaukojimo pareina jo, jo šeimos, mūsų bendruomenės ir visos tautos ateltis. IV. visi karjeristai, savanaudžiai ir kiti su savo protu susipykę būvę Lietuvos ir tremties inteligentai nieko gero ir pastovaus negalėjo ir negali duoti mums ir kitiems!

Vasaros atostogos

Mokslas prieš vasaros atostogas Vasario 16 gimnazijoje šiemet baigtas kiek vėliau būtent, liepos mėn. 19 d. Po atostogų moksleiviai turi suvažiuoti rugsėjo 11 d., o mokslas pradėdamas rugsėjo 12 d. Iki liepos mėn. pabaigos Gimnazijoje palikta moksleivių

vių tautinių šokių grupė, kuri rugpiučio pradžioje išvyko Romon. Tuo metu Romoje buvo kat. tremtinių kongresas ir lietuvių ruošiamas Maironio minėjimas.

Naudinga paskaita

Gimnazijos direktoriaus kviečiamas, gyd. Nekvadavičius skaitė moksleiviams naudingą paskaitą apie rūkymo žalą. Dr. Nekvadavičius specialiai tyrinėja tabako kenksmingumą ir yra didelis rūkymo priešas. Savo paskaitoje jisai nušvietė tabako nuodų veikimą į organizmą.

Žavi žiūrovus

Gimnazijos tautinių šokių grupė savo pasirodymais visur žavi žiūrovus.

Liepos 1 d. ji dalyvavo ėd Niederbreisig tarptautiniame dainų, šokių ir tautinių drabužių festivalyje, kuriame dar dalyvavo 50 kitų tautų, daugiausia studentija. Lietuvų moksleivių grupė savo tautinių drabužių puošnumu atkreipė į save ypatingą keliasdešimties tūkstančių dalyvių dėmesį. Savo pranašumu bei graškėčiu šokių atlikimu lietuvių moksleivių šokių grupė išsiskyrė iš kitų tautų atliktų šokių.

Antras grupės pasirodymas buvo liepos 2 d. Mainze, Kurfuerstų pilyje, dalyvaujant iš įvairių kraštų tūkstančiui žiūrovų. Čia dalyvavo didesniųjų ir mažesniųjų šokėjų grupės. Aple šį pasirodymą gražiai atsiliepė vietinė spauda, drauge suminėdamą apie Vasario 16 Gimnazijos paskirtį, jos išlaikymo šaltinius.

Moksleiviai Norvegijoje

Norvegų YMCA sekretorius Nils Seim ir šiais metais pasikvietė Vasario 16 gimnazijos 5 berniukus vasaroti Strandheim/Naersnes apie 30 km nuo Oslo. Jau aštuntį metą, kai lietuviukai po 5 savaites praleidžia atostogas prie gražių fjordų. Mokytojo Fr. Skėrio pastangomis, nuo 1955 metų jau buvo Norvegijoje 90 gimnazijos moksleivių.

Per pastaruosius 12 metų Strandheimo stovykloje yra stovyklavę per 2000 įvairių tautybių pabėgėlių jaunimo ir apie 800 yra praleidę atosto-

gas norvegų šeimose. Stovykloje nuolatos vyksta parengimų varžybos — prie lauko žaidžiama ir vaidinama. Lietuviška daina žavi kiekvieną svetimtautį. Šiais metais stovyklon nuvyko pabėgėlių vaikai net ir iš Italijos.

Bad Zwischenahn apylinkės Pirmininko P. Kazirskio pastangomis įsteigta vargo mokykla. Mokytoju sutiko būti Šaltys, buvęs Vasario 16 gimnazijos mokinys. Mokykloje yra 8 mokiniai ir tikimasi jų skaičių pakelti.

Bremen-Findorf svetainėje "Landhaus Tulpe" vietos lietuviai paminėjo Maironio 100 gimimo sukaktį.

Paskaitą "Maironis ir mes" skaitė kun. senj. A. Keleris ir deklamavo vargo mokyklos mokiniai. Po programos įvyko bendras pobūvis.

Pagerbtas dr. P. Karvelis

Dr. P. Karvelio, URT Valdytojo vardo dienos ir 65 metų amžiaus sukaakties proga jį pagerbti buvo atvykę į Tuebingeną PLB Vokietijos Krašto Valdybos pirmininkas kun. B. Liubinas, vicepirmininkas ir MLT prezidento pirm. E. Simonaitis, Vasario 16 Gimnazijos dir. kun. dr. L. Gronis ir Kr. Valdybos išd. J. Stankaitis.

ALTO SUSIRINKIMAS

Rugpiučio 18 d. savo pirmąjį posėdį buvo susirinkusi naujai išrinkta ALTO valdyba. Dalyvavo 9 asmenys: E. Bartkus, T. Blinstrubas, P. Dargis, dr. K. Drangelis, dr. P. Grigaitis, A. Rudis, L. Šimutis, J. Talalas ir M. Vaidyla.

Dr. VI. Šimaitis dėl savo atostogų posėdyje dalyvauti negalėjo.

Buvo pagrindiniai išsiaiškinta ALTO veiklos gairės pagal naujai priimtą ALTO statuto pakeitimą ir aiškintasi dėl naujų pareigų įvedimo ALTO valdyboje bei pareigų pasiskirstymo, kad ALTO darbą taptų sėkmingas ir labiau sustiprintas, ginant Lietuvos laisviniamo reikalus.

Kadangi nebuvo pilno Valdybos sąstato, tad artimiausioje ateityje — rugsėjo mėn., nutarta sukviesti visos valdybos posėdį, kuriame bus pasiskirstyta pareigos ir aptarti kiti ateities veiklos reikalai.

Povilauskų sodyboje Brooklyne praeitą sekmadienį. Sėdi (iš k. į d.) V. Tysliavienė, A. Sinušienė, V. Jonuškaitė-Leskaitienė, Jean Schwenk. Stovi Alice Karvelienė ir A. Povilauskienė.

GYVENIMAS GAMTOJE

ANT. GRUZDYS

Pažinkime meškerojamas žuvis

Tęsinys

Aukšlė (Alburnus) maža žuvytė, panaši į kilbuką išvaizda ir savo gyvenimo būdu. Jai kiek panašus Pūgžlys (Acerna cerna), bet turi aštirus pelekus ir kūnas pilnas ašakų, todėl valgiui mažai tinkamas, o slieką nuėda kaip didelis.

Ešeris-Yellow perch (Perca fulvatis) Meškere sugautas rekordinis dydis 4 sv. 3 unc. Jis priklauso Peciformes grupei (į šią grupę įeina: basses, sunfishes, crappies ir t.t.)

Ešerio kūno šonai, gelsvo atspalvio su skersinėmis tamsiomis juostelėmis, padengtas stipriai laikančiais žvynais. Pilvas gelsvai baltas su raudonais pelekais. Nugara tamsiai žalia su dviem pelekais. Pirmas pelekas pilkas su juoda dėme, antras-žalsvai geltonas. Uodeginio peleko viršutinė dalis pilka, o apatinė raudona ir analinis pelekas taip pat raudonas,

tik krūtininiai geltoni.

Ešeris mėgsta švarų, deguonimi turtingą vandenį ir gali gyventi labai rūgštiniuose durpynų ežeruose. Jie minta dugno gyvūniją, vabzdžiais ir žuvimis. Dideli ešeriai labai plėšrūs, puola už save didesnes žuvis.

Ešeriai meškerojami nuo ankstyvo pavasario. Geriausia ima nuo liepos mėn. iki vandens užšalimo ir po ledu. Meškerojimų geriausios vietos prie statesnių krantų, prie vandeninių augalų, akmenų, duobėse kur žvyruotas dugnas, tačiau sriauno vandens nemėgsta. Meškerojama plūdine ir spiningu su mažomis šaukštelio pavidalo blizgėmis, kurių kablukas paslėptas raudonuose bei geltonuose siūluose. Ešeris dėl savo godumo kimba pūkiai, užkirsti reikia nestipriai ir veikamas greit pavargsta.

Lynas-Tench (tinca tinca). Kūnas storas, labai gleivėtas su smulkiais žvynais. Nugara dažniausiai tamsiai žalia, šonai žalsvai rudi, tačiau dumblietuose tvenkiniuose lynai beveik juodi (spalva priklauso nuo vietos). B. d.

Kasselio (Vokietijoje) lietuvių gimnazijos mokiniai su mokytojais 1946 metais. Mokytojų eilėje (sėdi) matomi — J. Grybinas, kun. Gerulis, P. Maželis, S. Jurkynienė, kun. Kulvelis, St. Skurvydas (direktorius) ir kt. Paskutinėje eilėje stovi gimnazijos I ir II laidos abiturientai. Gimnazijos mokinių ir mokytojų suvažiavimas įvyks rugsėjo 1 d. L. Vyčių salėje Chicagoje.

NAUJI FILMAI IŠ LIETUVOS

Sekmadienį
RUGSEJO 8 D.

Kalbanti, su muzika
dainomis šokiais ir
sportu.

SCHWABEN HALL
474 Knickerbocker Ave.
Brooklyn, N. Y.

Pradžia 7:30 val. vak.
I d. d. eris

New Yorko apylinkės
Lietuviai kviečiami dalyvauti.

Apie Skaistgirio bažnytkaimį

Ten, kur žemaičių žemės įsilieja į aukštaičių lygumas, yra Skaistgirio bažnytkaimis. Šiaulių tai apskrityje. Ramus miestelis tačiau stovi triukšmingų vieškelių kryžkelėje. Nuo čia yra 16 km iki Joniškio, apie 12 km į Zagarę, o Gruzdžiai apie 18 km. Ši vietovė prie pat Latvijos pašonės — 6 km atstumu.

Pagal senų žmonių pasakojimus, prieš porą amžių toje apylinkėje ošė didžios girios — miškai. Kur dabar pastatyta Skaistgirio bažnyčia mažame pakylime, seniau buvęs žaltas, kvapnus pušynas, skaisčia giria vadinamas. Girdi, pagal tą vardą ir vietovė dabar pavadinta. Mano atsiminimu, kelios to pušyno įamžėjusios pušys šventoriuje tebežalavo.

Pasakojama, kad 17 amžiuje vienas apylinkės dvarininkaitis paklydęs ir apsinakvojęs tame pusyne. Po baltinios nakties visgi kelią suradęs, ir pažadėjęs ir pastatęs toje vietoje medinę koplyčią.

Kai pagausėjo apylinkės gyventojų ir tą koplyčią pradėjo gausiau lankyti, 18 amžiuje apylinkės pasiturinčiųjų rūpesčiu buvo išmūryta dabartinė mūro bažnyčia, tuo kartu buvusi Zagarės parapijos filijos kunigas buvęs Lemeževičius ar parašia pavarde.

Bažnyčios didžialame altoriuje yra bažnyčios patrono — šv. Jurgio didingas paveikslas. Sarvuotas raitelis ant balto žirgo, užsimojęs durklu, smogia pabaisai — smaukui, gelbėdamas karalaitę baltuose drabužiuose.

Soniname altoriuje kitas bažnyčios patronas — kankinys šv. Martynas, atvaizduotas didžiulame paveiksle. Dar ir šlandien regiu, kaip šventasis pririštas prie stul-

PRANAS NARVYDAS

Pranas Narvydas

po perpus apnuogintas, o nelabasis budelis lupa nuo šventojo krūtinės odą...

Užtat Skaistgiryje būdavo dveji atlaidai ir ta proga prekymečiai. Pavasarį skaistgiriečiai rinkdavosi šv. Jurgio šventei, o rudenį — šv. Martyno šventei.

Apylinkė bažnyčią mūru atvertas šventorius, šventoriuje išdėliotos "kryžiaus stotys" — mūrinės koplytėlės. Kiekvienai stočiai atskiras altorėlis, kuriame po stiklu medžio išdrožtos statulėlės, kiekvienai "stočiai" pritaikytos. Tokių "kryžiaus stočių" nežinau, ar kitur vyskupijoje būta.

Skaistgirio apylinkės — vien lygumos. Žemė molėta, sluoksnis gana gilus. Plytinėms čia gera dirva. Vasarą žemė atrodė raudona itugnė.

Nors Skaistgiris pat pašonėje Latvijos, tačiau čia gyvena vien lietuvių. Tai liudija ir apylinkės sodžių vardai:

Budraičiai, Taučiūnai, Donyliai, Alsiai. Už Reibėnų netoli Gruzdžių vieškelio yra Krikštanų kaimas. Tai vienintelis kaimas visoje apylinkėje, kurio gyventojai vadinosi "okoličninkai." Suprask, jog jie esą "nepaprasti," lyg tartum bajorai. Savitarpyje, suprantama, lenkiškai kalbėdavo, bet, kai pamatydavo ką nors ateinant, lietuvių kalbos stverdavo.

Buvo pasakojama, kad 1863 m. — vad. lenkmečių — sukilimo metu, keletas krikštaniečių išėję į mišką, kaip žmonės sakydavo. Ir kartą vieną sekmadienį du sukilėliai atėję į Skaistgirį bažnyčion. Po pamaldų pažįstami smalsuoliai apstoję tuos miško sukilėlius, teiraudamiesi kaip karas su rusais sekasi.

Gi sukilėliams pasiūalinus, žydelis Mauša, kuris laikė netoli bažnyčios smuklę, pradėjo vyrams aiškinti, kad būsią blogai, jei nebus apie tuos sukilėlius pranešta rusų batalijonui Joniškyje. Tuo ypač susirūpino Skaistgirio dešimtininkas, kuris ėjo ir policijos pareigas.

Vyrui susirinko pas Maušą tartis kaip būtų parankiau apie tai pranešti rusams. Mat, buvo griežtas valdžios įsakymas tuoj malšintinikus suimti, o tai šiuo kartu nebuvo padaryta. Mauša greit atrado išėitį. Sako, vyrai tuoj važiuokit į Joniškį ir praneškite, kad Skaistgiryje buvo apie 20 ginkluotų sukilėlių... Tai šie ir padarė.

Rytojaus dieną į Skaistgirį atūžė apie 50 pėstininkų ir 20 raitelių kazokų. Ir pradėjo ieškoti po apylinkę tų sukilėlių...

Už Budraičių ant Zagarės vieškelio po dešimtelį buvęs didelis smėlio kalnelis, Benoskalniu vadinamas.

Iš kur toks vardas atsirado ir ką tai reiškė, niekas iš senųjų žmonių nesugebėjo paaiškinti. Dar baudžiaivos laikais prie bažnyčios esančioms kapinėms buvo iš Benoskalnio vežamas smėlis. Dabartiniais laikais Benoskalnio vietoje jau nebebuvo jokio kalneluko. Atsirado beveik įdubimas, tačiau toji vieta vis vien buvo Benoskalniu vadinama.

Reikia pažymėti, kad prieš pat I Pas. karą kun. Kazimieraičio rūpesčiu iš Zagarės ir

Cicero lietuviai

Maj. Leonas Virbickas: su šeimą gyvenęs Brooklyne.

* Rugpjūčio 11 d. Cicero lietuvių laikomoje tavernoje buvo nušautas vienas klijentas už tai, kad jis plėšikui atsiskakė atiduoti pinigais. Nušautasis (nelietuvių kilmės) mirė anksčiau negu pasiekė ligoninę. Ši pavasari Cicero lietuvių kolonijos ribose nuo plėšiko rankos krito kitos taverenos laikytojas lietuvis K. Stellingas. Vietinė policija dėl žmogžudysčių nedaug jaudinasi, nes jų čia gana daug atsitinka. Žiemos mėnesiais keli lavonai rasti automašinosose. Tačiau, nežiūrint šių dažnų žmogžudysčių bei gausėjančių apipilėsimų, Ciceroje, kaip vietiniai sako, yra ramu ir gera gyventi. Bet baltiesnieji jau kiek neįaukliai pasijaučia, klausdami — kas bus sekantis.

Joniškio parapijoms priklausančių sodžių ir kaimų buvo sudaryta Skaistgirio parapija.

Nepriklausomas Lietuvos laikais Skaistgiris buvo žinomas kaip valsčiaus centras. Miestelyje veikė pašto įstalgą, pradžios mokykla, buvo keletas krautuvų. Tačiau įdomu tai, kad šiose krautuvėse pagal gyventojų balsavimą nebuvo laikoma svaiginamųjų gėrimų. Galbūt dėlto, kad skaistgiriečiai patys sugėbėjo pasigaminti neblogą naminių alų.

Minėti skaistgiriečiai: buvęs Lietuvos kariuomenės majoras Leonas Virbickas, kadaisė buvęs prof. Volde-maro adjutantas, ir pulkininkas Sachmanas, prez. Ant. Smetonos adjutantas. Šių eilučių pasakotojas irgi kilęs nuo Skaistgirio.

* Lietuvių Bendruomenės Cicero apyl. valdyboje pasireiškė eilė nesklandumų ir šiuo metu čia bandoma padaryti perversmą. Apylinkės pirmininku yra A. Juškevičius, kuris, kaip kalbama, yra patekęs į "nemalonę". Nesenai, vietoje vieno pasitraukusio nario, į valdybą buvo pakviestas dr. K. Sruga. Cicero lietuvių bendruomenės nariai laukia užviešpatuojant ramybės jų valdžios metu.

* Cicero liet. par. paraplečiai rengiasi pagerbti savo gerąjį kleboną prel. Igną Albavičių. Rudenį yra žadama suruošti jo pagerbimo vakarienę.

E. S.

Neužmirškite atnaujinti Vienybės prenumeratą!

Skaitykite ir platinkite VIENYBĘ!

THE Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave. Restaurant
Brooklyn 8, N. Y. *Ona ir Jonas Valaičiai*

A. Marcellinas (antras iš kairės), Jungtinio Demokratų klubo (United Executive Democratic Club) pirmininkas, įteikia auką Howard Beach Volunteer Ambulance Corps. Čekį priima Mrs. Owczarek, sekretorė ir M. Connolly (dešinėje). A. Marcellinas, veiklus demokratas, yra vienybietės Alice Lukas kaimynas gyvenęs Howard Beach, L. I.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.
37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket
(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

Winter Garden Tavern Inc.

Vyt. Beleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.
(Ridgewood)
Telefonas: EVergreen 2-6440

Saė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.
Telefonas: VirgInia 6-9683

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI

(vairiausias rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.)

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: VirgInia 3-3544

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė Jaukus baras Saė susirinkimams vestuvėms ir pobūviams Gali tilpti 200 žmonių LIETUVIŠKIEMS suėjimams nemokamai

VACYS STEPONIS Savininkas

40 East 26th St. New York City MU 3-2928

Sportinės nuotrupos

EDVARDAS ŠULAITIS

Pagaliau Chicagos Lietuviai užbaigė I-jį pirmenybių ratą. Rugpjūčio 12 d. lietuviai sužaidė atidėtas rungtynes su ilgamečiu Chicagos meisterio-vokiečių Schwaben vienuolike. Rungtynių pasekmė 0:5, tačiau čia rezultatas nėra tiek reikšmingas. Jeigu komanda turėtų kiek padoresnį vartininką, tai ir ši kartą vokiečiai tebtų tik pora gabalų įspaude. Bet komandos prisiekusius rėmėjus baugina faktas, jog ji visiškai nebeturi puoliko, kuris pajėgtų mušti įvarčius. Šiaip viduryje aikštės Lietuviai beveik nieko netruksta, o visas vargas prasideda, dar nepasiekus priešininkų baudos aikštelės linijos.

Žinoma, čia tik sunkus ir planingas darbas gali reikala pataisyti. O to iki šiol nesimati.

Iš 7 pirmojo rato susitikimų Lituanica pelnė 4 taškus (laimėjimas ir 2 lygiosios). Antrame rate, kaip atrodo, Lituanica teks pasitenkinti kuklesniu laimikiu, nes kitos komandos parodė pagerėjimo žymių. Tas lietuviams ženklina vieną iš dviejų paskutinių vietų (mūsų manymu, pačią paskutinę), kurios vėl turės keliuoti į žemesnę divizioną. Tačiau toks įvykis nedaug nustebsintų, nes Lituanica, šiaip ar taip kalbant, nėra "major" diviziono kalibro. Kaip parodė šios vasaros draugiškos rungtynės, jai ir I-je divizione atsirado per stiprių varžovų.

Tačiau, nežiūrint visų nesėkmių Lituanica "Labor Day" savaitgalyje žada pajudėti į Windsorą ir ten ginti meistrystę S. Amerikos liet. sporto žaidynėse. Čia jai, žinoma, kliūčių nebus, nes pasak vieną sporto bičiulį, Toronto, New Yorko ir Detroito lietuviai futbolininkai "subobėjo". O gal tai ir tiesa?

Rugpjūčio 11 - 12 d. d. Maskvoje buvo pravesotos Sov. Sąjungos lengv. atletikos pirmenybės, kuriose dalyvavo ir nemaža Lietuvos atstovų. Tačiau lietuviams ši kartą nevyko ir jie (pirmą kartą nuo 1956 m.) nelaikė vieno čempiono vardo, bet tolimesnių vietų lietuviai sugriebė nemaža ir parodė visą eilę neblogų pasekmių.

Rutulio stūmimo sidabro medalį pelnė kaunietis A. Vazanauskas (17.92 m.). Bronzos medaliai atiteko V. Jarui (disko metime - 54.27 m.) ir J. Pipyniui (1500 m. bėgime - 3.44,8 min.). Praėjusių metų Sov. Sąjungos čempionas disko metime - A. Baltušnikas liko V-je vietoje (51.99 m.). Taip pat penktąją liko ir buvusis Sov. Sąjungos ir pasaulio rekordistė Ieties metime B. Kalėdienė (48.81 m.).

Nesisekė ir Vilniaus žurnalistui A. Vaupšai, kuris šuoliuje j toli yra pasiekęs tarptautinės klasės pasekmių. Jis liko ketvirtoje vietoje (7.45 m.).

Per šias pirmenybes buvo pagerinti du Lietuvos rekordai: J. Ivanauskas 10,000 m. prabėgo per 29 min. 39 sek., o K. Orentas 3,000 bėgime su kliūtimis parodė 8 min. 45,6 sek. laiką. 10,000 bėgime pirmuoju buvo P. Bolotnikovas, pelnęs naują pasaulio rekordą (28 min. 18,2 sek.). J. Ivanauskas užėmė VIII vietą, o K. Orentas - VII-tą.

Neseniai pasibaigusiose Sov. Sąjungos moterų krepšinio pirmenybėse Lietuvos reprezentacinė komanda - Kauno Politechnikos institutas liko V-je vietoje. Pirmoje vietoje atsistoję buvusios čempionės - Rygos krepšininės (laimėjo trečią kartą iš eilės).

Toliau išsiriokio: 2. Le-

Marianna Janas-Janavičiūtė, vienybių Walterio ir Stefanijos Janavičių dukra, aukščiausiais pažymiais baigė Bishop McDonald High School ir gavo Regents State Scholarship iš Hunter College studijuoti matematiką.

Rugsėjo 15 - 16 savaitgalį New Yorko santariečiai ir šviesiečiai iškylaus Druskonie Hall, Andes, N. Y. Daugiau žinių galima gauti pas tų organizacijų valdybas.

Chicagoje mirė Julija Šmulkštienė. Giliamė nuliūdime paliko vyrą Liūdą, du sūnus ir seserį, Antaniną Ošlapienę, gyvenančią Sunnyside, L. I. N. Y. Velionės artimiesiems reiškiamo užuojauta.

Parduodami naudoti baldai. Pigių galima nupirkti virtuvės baldus su gaziņu pečium (21 x 24), miegamojo kambario baldus ir kt. Kreiptis EL 8-6340.

ningradas, 3. SIM (Serpimolot), 4. Maskvos Dinamo, 5. Kaunas, 6. Tartu, 7. Taškentas, 8. Novosibirskas ir t. t. "A" klasėje iš viso varžėsi 24 komandos.

Vyrų klasėje pirmą vietą laimėjo Maskvos CASK (armijos sporto klubas). Dėl antrios vietos dar varžosi Ryga su Tiflisu. Taigi, latviai irgi jau netenka čempionų pozicijų, kurias lietuviai jau senokai apleido. Siemet Kauno Žalgiris liko XIII-je vietoje (iš 24 komandų).

JULIJAI ŠMULKŠTIENEI MIRUS,

JOS SESERIAI IR MŪSŲ BRANGIAI NAREI
ANTANINAI OŠLAPIENEI

gilią užuojautą reiškia

LIETUVIŲ MOTERŲ ATSTOVYBĖS KLUBAS
New Yorke

JULIJAI ŠMULKŠTIENEI MIRUS,

JOS VYRUI LIUDUI, SŪNUMS
IR SESERIAI ANTANINAI OŠLAPIENEI

gilią užuojautą reiškia

ANDRIUS IR LYDIJA VAIŠVILAI

APIE "SENUOSIUS" IR "NAUJUOSIUS"

Atkelta iš 5 psl.

į ALT centro valdybą iš pat pirmos dienos, vietoje pas-tangų juos "nušluoti" kaip nepageidaujamus!

Tik pastarasis skandalas, kurį sukėlė pavydus nusenę ALT vadai, privėdė prie šiomis dienomis padarytų ALT pakeitimų - kaip to visuomenė reikalavo - apie ką Vyt. Širvydas tame savo rašinyje kalba.

Susivienijime Liet. Amerikoje senieji pyksta, kam naujieji visi nesuguzėjo į SLA. Jų ilgainiui vis tik gerokas skaičius įstojo. Bet senieji ir iki šios dienos nenori jų įsileisti į SLA centro valdybą - patys veržiasi vadovauti. Pastarame seime šiai taip išrinko SLA organo Tėvynės

redaktorium naują atelivį, bet tik todėl, kad senieji jau išsibaigė...

Man žinoma, kad didesnėse kolonijose senieji, nors pageidauja naujųjų paramos, neįsileidžia jų į salijų bendrovių, į klubų valdybas.

Katalikų tarpe, senieji veikėjai zurza net prieš naujai atvykusius kunigus, kurie spaudoje ir visuomenės veikloje reiškiasi.

Panašiai ir tarp liaudininkų -sandariečių naujai atvykę žymesni liaudininkai veikėjai pasalomis neigiami.

SILVER BELL BAKING CO.

A. RADŽIŪNAS, Savininkas

Mūsų specialybė - lietuviška duona. Pyragai vedybiniams ir kitokiems pokyliams.

36-40 Stagg St., Brooklyn 6, N. Y.
Telefonas: STagg 2-5938

Laidotuvių Direktorai

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI ĮSUKOMOJA AUTOMOBILIUS (VAIRIEMS REIKALAMS)

BANGA TELEVISION

vytautas zelenis, Savininkas

3423 FULTON STREET BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-0349

PARDUODAMA: televizija, radijas, Hi-Fi stereo, fonografai, dulkių siurbliai, oro vėsintuvai. Didelės nuolaidos Admiral, Motorola ir Blaupunkt vokiškiems Hi-Fi. TAISOMA: televizija, stereo Hi-Fi bei radijas. Darbo valandos kasdien iki 7 v. vak., penktadieniais iki 9 v. v.

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave.,

Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 9-3112

ROBERT F. NARK

Apdraudo AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE
26 COURT ST. BROOKLYN, N.Y.
Tel. MAIn 4-6400 VA 5-0783

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

VIENYBĖ

Kompozitorius V. Bacevičius iš Paryžiaus mums rašo: "Čia susitikau su broliu Kęstučiu ir jo žmona, kurių nenačiau su viršum 23 metus. Praeitą vasarą čia sutikau savo sesutę ir dukterėčią. Gyvenimas begalė malonus. Į Ameriką grįšiu rugsėjo 26 d."

N. Kulbokienė, Vienybės rėmėja ir ilgametė skaitytoja, išvyko atostogų pas Menderius į White Sulphur Springs, N. Y.

New Yorko Balfo skyriaus valdyba renkasi posėdžio rugp. 30 d. 7 val. vak. Balfo Centro patalpose. Svarstomų problemų tarpe yra Balfo rudens vaju New Yorke ir atstovavimas vienuoliktame Balfo Seime, kuris įvyksta Baltimorėje spalio 13-14 d. d.

Leonas Lukasevicienas 3 m. mirties sukakties pamaldose dalyvavo gražus būrys velionės draugų, kurie užpildė Tėvų Pranciškonų koplyčią. Pamaldas laikė Tėvas L. Andriekus, OFM. Dalyvavo nemažai žymių lietuviškos visuomenės žmonių. Iš Washingtono buvo specialiai atvykęs dr. S. A. Bačkis, Lietuvos Atstovybės patarėjas.

Studentų Ateitininkų Sąjungos stovyklos metu yra rengiamas dramos vakaras, kuris įvyks Detroite, šeštadienį, rugsėjo 8 d., 7:30 val. vakare. Bus suvaidinta dalis B. Pūkelevičiūtės veikalo "Aukso žasis". Atlieka "Atžalyno" aktorai: B. Pūkelevičiūtė, J. Kelečiūš, Kazys Veselka, Leonas Barauskas. Šis veikalas 1962 m., laimėjo Pasaulio Lietuvių Bendruomenės jaunimo dramos premiją. Taip pat, rašytojas Paulius Jurkus kalbės apie pasakos žanrą literatūroje. Po to bus šokiai. Vakaras įvyks Ukrainian National Temple, 4655 Martin, Detroit, Mich. Studentai nuoširdžiai kviečia visą lietuvių visuomenę atsilankyti.

Don Ūzas, maspetietis, atostogavo prie Lake George.

Rugp. 29 d., 7:30 val. vak. susirenka Balfo centro valdyba eilinio posėdžio centro patalpose. Svarstomų dalykų tarpe yra keliolika šalpos prašymų, apyskaitų priėmimas, Seimui Rengti Komiteto tvirtinimas ir visa eilė kt. klausimų. Balfo pirmininkas kan. J. Končius dar tebėra Europoje; šiomis dienomis išvyko į Lenkiją.

Romas Butrimas po dvejų metų sugrįžo iš JAV kariuomenės ir pradeda tęsti darbą su savo orkestru. Gros šokiams ir kt. progomis. Kreiptis tel.: VI 9-0294.

Jonas, Valė ir Jane Parzel iš Toronto, Kanados, buvo atvykę giminių aplankyti į Floral Park.

Lietuvos Atsiminimų radijo programos piknikas įvyksta rugsėjo 9 d. Royal Gardens parke ir salėje, Rahway, N. J. Pikniko pradžia 1 val. p. p. Bus renkama Mrs. Lithuania 1962.

Juozo Tysliavos "Dabar" rinktinė, išleidiama 3. m. lapkričio mėn., iš anksto užsakyti Vienybėje, 192 Highland Blvd., Brooklyn 7, N. Y. Rinktinėje bus gausiai nuotraukų iš Amerikos lietuvių gyvenimo. Kaina 10 dol.

Rokas Povilauskas, Vienybės kalmynas, praeitą sekmadienį minėjęs savo vardadienį svečių tarpe savo sodyboje. Iš k. l. d.: R. Povilauskas, jo artima draugė O. Jakštienė, A. Povilauskienė su anūku, Bacevičienė ir Jakštas. Narkėliūnaitės nuotr.

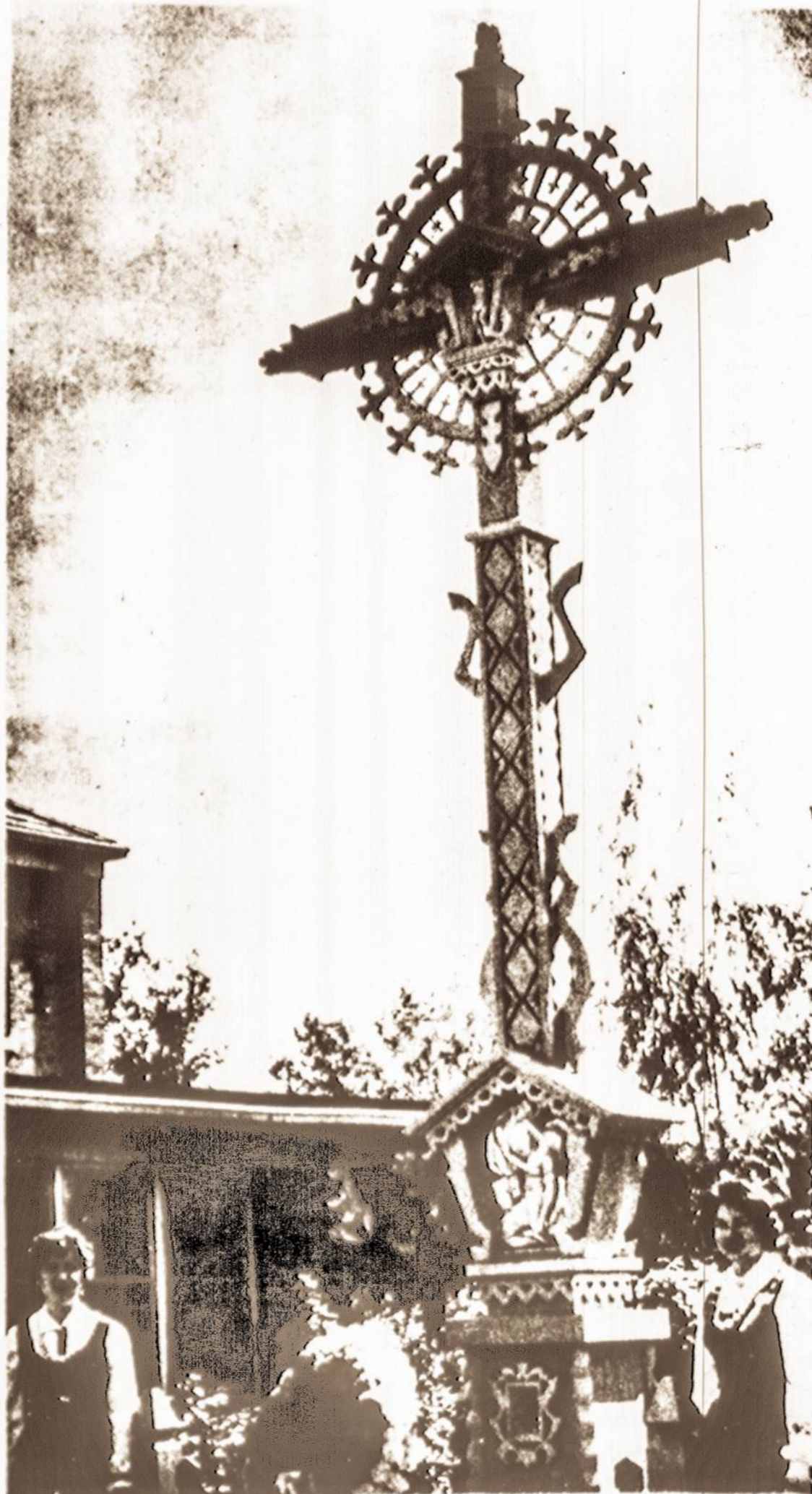
Viršuje: Praeitą sekmadienį, įvyko Roko Povilausko ir jo sūnaus, adv. Roy Povell vardadienio minėjimas. Nuotraukoje - svečiai, dalyvavę tame jaukiame Povilauskų sodyboje įvykusiame pobūvyje. Svečių tarpe (priekyje) sėdi iš k. šeimnininkas R. Povilauskas, Kupčinskienė, Bacevičiai, sūnus Roy, O. Jakštienė, Karveliai, Highland Boulevard namų savininkų organizacijos pirmininkas Vito Batista, A. Povilauskienė su anūku, A. Sinušienė. Toliau - Walter Sūnus, Mincevičienė, C. Puodžius, V. Tysliavienė, Puodžiuvienė, Diržis, Diržienė, Klimienė, Lukienė, Lukas, Diržienės motina iš Lietuvos ir Antanas Grigallūnas. S. Narkėliūnaitės nuotr.

LIETUVOS VYČIŲ SEIMAS

Metinis Lietuvos vyčių seimas, iš eilės 49, įvyko Newarko rugpjūčio 15-19 dienomis. Buvo suvažiavę apie 200 atstovų ir svečių. Pošedžiai vyko Robert Treat viešbutyje, pamaldos -- Newarko šv. Trejybės lietuvių bažnyčioje ir Elizabete šv. Petro ir Povilo, Seimo užbaigimo mišias rugpjūčio 19 d., sekmadienį,

laikė neseniai paskirtas Lietuvos vyskupas K. Salatka. Jis taip pat kalbėjo banketo metu. Suvažiavimą sveikino kongresmanas Rodino.

Robert Boris išrinktas pirmininku kitiems metams. Sekantis vyčių seimas bus jubiliejinis (50-tasis) ir įvyks Bostone.

Dailininko J. Subačiaus sukurtas lietuviškas kryžius, kuris pastatytas Kearny, N. J. Pašventintas praeitą sekmadienį, Lietuvos Vyčių Seimo proga. Vyt. Maželio nuotrauka

Kasdienos temomis

J. PAROJUS

Jei paveikslas iš tolo gražiau atrodo, jei varpas iš arti širdį duria giliau, ką kalbėt apie žmones, kurie skamba taip išdidžiai iš tolo, o jų darbai, rodos, neša visus.

Kai gyvenau Kanadoje ir girdėdavau apie New Yorko lietuvių darbus, atrodė, lyg iš kito pasaulio. Atsiradus jame, reikalai atsidūrė kitokioje šviesoje.

New Yorkas apytikriai turi 40,000 lietuvių. Jų bažnyčios, klubai byloja apie didelį darbą. Jau nieks nesiginčys dėl to, ką vyresniosios kartos lietuviai nuveikė, tik kiekvienas su pagarba prisimins tą, kuris neturėjo to, ką naujasis ateivis atsinešė.

Bet paklauskim, ranką pridėję prie širdies, kiek daug pristatė naujos jėgos?.. Palyginimui prisimena Kanados naujasis ateivis, kurs kaip kregždė sulipdė naujas bažnyčias, namus, mokyklas Montrealy, Toronte, Hamiltone, Vancouverly..

Jie pradėjo ruošti lietuvių dienas prieš 9 metus, kur suplaukia tūkstančiai lietuvių iš

visos Kanados ir Amerikos. Ir šiais metais per Labor Day ruošinama lietuvių diena, Amerikos kaiminystėje Windsor. Ten suplauks tūkstančiai lietuvių iš Kanados ir Amerikos, jie gvildens ir iškels dabartinės Lietuvos problemas, sportu ir menu parodys, kad lietuvis, kur bebūtų, tebėra gyvas ir amžinas, kaip amžinas žydas..

Kanadoje, kai ruošia minėjimus, jie būna iškilmingi, ko nematyti New Yorko scenoje. Ten neišleis Vasario 16 minėjimo programos vesti asmens, kuris kalbėtų juoką sukeliančiu žargonu.

Amerika su savo papročiais, su negirdėta visapusiška laisve, kalkur net per laisva -- juk iškilminguos subvimos, minėjimuos ir scenoje netinka laikyti ranką kišenėje..

Kur tie tūkstančiai žmonių iškilminguos minėjimuos?.. Eina ir ateina tie, kurie visur ateina, ir jų skalčius -- tik keli šimtai, New Yorko lietuvi, ar nemanai, kad ką nors reikėtų tuo klausimu daryti?